

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1383/2568

บริษัท ช.โจทก์ นาย ส. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 852, ป.พ.พ. มาตรา 850, ป.พ.พ. มาตรา 204, ป.พ.พ. มาตรา 237

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้โจทก์และจำเลยที่ 1 กับพวกทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2563 อันส่งผลให้หนี้ตามสัญญาเช่าซื้อที่โจทก์มีต่อจำเลยที่ 1 ระงับสิ้นไป กลายเป็นหนี้ใหม่ตามสัญญาประนีประนอมยอมความตาม ป.พ.พ. มาตรา 852 และจำเลยที่ 1 โอนที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 2 ก่อนทำสัญญาประนีประนอมยอมความก็ตาม แต่จำเลยที่ 1 ยังคงเป็นลูกหนี้โจทก์ตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวซึ่งสืบเนื่องมาจากหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ ต้องถือว่าขณะโอนที่ดินจำเลยที่ 1 เป็นลูกหนี้โจทก์ตามสัญญาเช่าซื้อ หลังจากทำสัญญาประนีประนอมยอมความแล้ว จำเลยที่ 1 ยังคงเป็นลูกหนี้โจทก์ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ดังนั้นการโอนที่ดินของจำเลยที่ 1 แม้จะเกิดก่อนทำสัญญาประนีประนอมยอมความ ก็ยังคงทำให้โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้เสียเปรียบอยู่เช่นเดิม โจทก์ย่อมมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมซึ่งเป็นการฉ้อฉลนั้นเสียได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการให้ที่ดินโฉนดเลขที่ 18050, 18051, 18052 และ 18053 ที่จำเลยทั้งสองทำเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2563 ให้กรรมสิทธิ์กลับมาเป็นของจำเลยที่ 1 จำเลยทั้งสองให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษากลับเป็นว่า ให้เพิกถอนนิติกรรมการให้ที่ดินโฉนดเลขที่ 18050 ถึง 18053 เลขที่ดิน 83 ถึง 86 ระหว่างจำเลยทั้งสองที่สร้างขึ้นเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2563 โดยให้กรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวกลับมาเป็นของจำเลยที่ 1 ดังเดิม ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 3,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในศาลชั้นต้นและค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยทั้งสองฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติโดยคู่ความไม่ได้โต้เถียงกัน ในชั้นนี้ว่า จำเลยที่ 1 เป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยที่ 2 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2562 นางสาวธนพรทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์จากโจทก์ โดยมีจำเลยที่ 1 ตกลงผูกพันชำระหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อยินยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ต่อมานางสาวธนพรผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อตั้งแต่งวดที่ 2 ประจำวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2563 โจทก์มีหนังสือฉบับลงวันที่ 21 เมษายน 2563 บอกกล่าวให้ชำระหนี้และบอกเลิกสัญญา เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2563 จำเลยที่ 1 ทำนิติกรรมโอนที่ดินพิพาท 4 แปลง โฉนดเลขที่ 18050, 18051, 18052 และ 18053 ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ 1 ให้แก่จำเลยที่ 2 โดยเสนอหาไม่มีค่าตอบแทน ต่อมาวันที่ 17 กันยายน 2563 โจทก์ฟ้องนางสาวธนพร นายประเสริฐ และจำเลยที่ 1 ต่อศาลแพ่ง ฐานผิดสัญญาเช่าซื้อและให้ชดใช้ค่าเสียหาย ครั้นวันที่ 24 ธันวาคม 2563 ศาลแพ่งมีคำพิพากษายอม โดยนางสาวธนพร นายประเสริฐและจำเลยที่ 1 ตกลงร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์ นางสาวธนพร นายประเสริฐ และจำเลยที่ 1 ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษายอม ศาลมีคำสั่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี โจทก์ตรวจสอบทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 ไม่พบว่าจำเลยที่ 1 มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและอาคารชุด คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลย

ทั้งสองว่า โจทก์ขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่ดินพิพาททั้ง 4 แปลง ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 ได้หรือไม่ โดยจำเลยทั้งสองฎีกาว่า สัญญาประนีประนอมยอมความทำให้นั้นตามสัญญาเช่าซื้อที่โจทก์มีต่อจำเลยที่ 1 ระบุสิ้นไป กลายเป็นหนี้ใหม่ตามสัญญา

ประนีประนอมยอมความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 850 และ 852 จำเลยที่ 1 โอนที่ดินให้แก่จำเลยที่ 2 ก่อนทำสัญญาประนีประนอมยอมความ ขณะโอนที่ดินจำเลยที่ 1 ยังไม่ได้เป็นหนี้โจทก์และเป็นการโอนก่อนที่โจทก์จะฟ้องจำเลยที่ 1 กับพวกเป็นคดีแพ่งฐานผิดสัญญาเช่าซื้อ โจทก์จึงไม่อยู่ในฐานะเจ้าหนี้ของจำเลยที่ 1 นั้น เห็นว่า นางสาวธนพรทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์กับโจทก์ จำเลยที่ 1 ตกลงผูกพันชำระหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อโดยยินยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกับนางสาวธนพร ต่อมานางสาวธนพรผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อตามกำหนดจึงตกเป็นผู้ผิดนัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 204 จำเลยที่ 1 ย่อมมีภาระที่ต้องร่วมชำระหนี้ดังกล่าวกับนางสาวธนพรด้วย และถือว่าจำเลยที่ 1 ตกเป็นลูกหนี้ตั้งแต่นางสาวธนพรผิดนัดเป็นต้นไป เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่านางสาวธนพรผิดนัดในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2563 จำเลยที่ 1 โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาททั้ง 4 แปลง ให้แก่จำเลยที่ 2 เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2563 ซึ่งเป็นการโอนภายหลังที่จำเลยที่ 1 ตกเป็นลูกหนี้แล้ว จึงเป็นนิติกรรมที่จำเลยที่ 1 ในฐานะลูกหนี้กระทำการในขณะที่มีภาระหนี้ที่ต้องชำระหนี้แก่โจทก์ ทำให้โจทก์เจ้าหนี้เสียเปรียบจากการที่ทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 ลดลงไม่พอชำระหนี้ โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 1 มีทรัพย์สินอื่นเพียงพอที่จะชำระหนี้ให้แก่โจทก์ได้ ฉะนั้นการที่จำเลยที่ 1 โอนที่ดินให้แก่จำเลยที่ 2 โดยเสนอหาไม่มีค่าตอบแทน จำเลยที่ 1 ย่อมรู้อยู่ว่าเป็นทางให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้เสียเปรียบ แม้ต่อมาโจทก์นำหนี้ของจำเลยที่ 1 ดังกล่าวมาฟ้องจำเลยที่ 1 กับพวกเป็นคดีแพ่งฐานผิดสัญญาเช่าซื้อ โจทก์และจำเลยที่ 1 กับพวกทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2563 อันส่งผลให้หนี้ตามสัญญาเช่าซื้อที่โจทก์มีต่อจำเลยที่ 1 ระบุสิ้นไป กลายเป็นหนี้ใหม่ตามสัญญาประนีประนอมยอมความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 852 และจำเลยที่ 1 โอนที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 2 ก่อนทำสัญญาประนีประนอมยอมความก็ตาม แต่จำเลยที่ 1 ยังคงเป็นลูกหนี้โจทก์ตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวซึ่งสืบเนื่องมาจากหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ ต้องถือว่าขณะโอนที่ดินจำเลยที่ 1 เป็นลูกหนี้โจทก์ตามสัญญาเช่าซื้อ หลังจากทำสัญญาประนีประนอมยอมความแล้ว จำเลยที่ 1 ยังคงเป็นลูกหนี้โจทก์ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ดังนั้นการโอนที่ดินของจำเลยที่ 1 แม้จะเกิดก่อนทำสัญญาประนีประนอมยอมความ ก็ยังคงทำให้โจทก์ในฐานะเจ้าหนี้เสียเปรียบอยู่เช่นเดิม โจทก์ย่อมมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมซึ่งเป็นการฉ้อฉลนั้นเสียได้ ฎีกาของจำเลยทั้งสองฟังไม่ขึ้น ส่วนที่จำเลยทั้งสองฎีกาว่า การโอนที่ดินให้จำเลยที่ 2 เป็นการโอนให้ตามหน้าที่ธรรมจรรยา เนื่องจากเป็นการโอนจากบิดาไปให้บุตรนั้น เห็นว่า

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 237 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "เจ้าหนี้ชอบที่จะร้องขอให้ศาลเพิกถอนเสียได้ซึ่งนิติกรรมใด ๆ อันลูกหนี้ได้กระทำการทั้งรู้อยู่ว่าจะเป็นทางให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ แต่ความข้อนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ ถ้าปรากฏว่าในขณะที่ทำนิติกรรมนั้น บุคคลซึ่งเป็นผู้ได้ลากออกแต่การนั้นมีได้รู้เท่าถึงข้อความจริงอันเป็นทางให้เจ้าหนี้เสียเปรียบนั้นด้วย แต่หากกรณีเป็นการทำให้โดยเสนอหา ท่านว่าเพียงแต่ลูกหนี้เป็นผู้รู้ฝ่ายเดียวเท่านั้นก็พอแล้วที่จะขอเพิกถอนได้" บทบัญญัติดังกล่าวไม่มีข้อยกเว้นเรื่องการให้ตามหน้าที่ธรรมจรรยา กรณีไม่จำต้องวินิจฉัยตามที่จำเลยทั้งสองฎีกาว่าการโอนที่ดินให้จำเลยที่ 2 เป็นการโอนให้ตามหน้าที่ธรรมจรรยาหรือไม่ ฎีกาของจำเลยทั้งสองฟังไม่ขึ้นเช่นกัน ส่วนที่จำเลยทั้งสองฎีกาว่า จำเลยที่ 1 ไม่ได้นำที่ดินพิพาท

ทั้ง 4 แปลง มาเป็นหลักประกัน จำเลยที่ 1 สามารถนำมาโอนให้แก่จำเลยที่ 2 ได้นั้น เห็นว่า การร้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 237 มิได้บัญญัติ ว่าการที่เจ้าหนี้จะร้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมใด ๆ ซึ่งลูกหนี้ได้กระทำลงทั้งรู้ว่าจะเป็นการให้ โจทก์ผู้เป็นเจ้าหนี้เสียเปรียบ จะต้องเป็นกรณีที่ลูกหนี้นำทรัพย์สินที่ถูกฟ้องเพิกถอนนิติกรรมวาง เป็นหลักประกันแก่เจ้าหนี้แต่ประการใด ดังนั้น หากจำเลยที่ 1 ในฐานะลูกหนี้ได้กระทำการนิติกรรมใด ๆ ทั้งรู้ว่าจะเป็นการให้โจทก์ผู้เป็นเจ้าหนี้เสียเปรียบ โจทก์ก็ย่อมใช้สิทธิเพิกถอนนิติกรรมนั้น เสียได้โดยไม่ต้องคำนึงว่าลูกหนี้จะนำที่ดินพิพาททั้ง 4 แปลง มาเป็นหลักประกันด้วยหรือไม่ ฎีกา ของจำเลยทั้งสองฟังไม่ขึ้นอีกเช่นกัน ส่วนที่จำเลยทั้งสองฎีกาว่า จำเลยที่ 2 ไม่ทราบหรือนางสาวธน พรพิตสัญญาเข้าใจข้อต่อโจทก์ และไม่รู้ถึงข้อเท็จจริงอันเป็นทางให้โจทก์ต้องเสียเปรียบ และกระทำ ไปโดยสุจริตนั้น เห็นว่า เมื่อการโอนที่ดินให้แก่จำเลยที่ 2 เป็นการโอนให้โดยเสน่หาไม่มี ค่าตอบแทน แม้จำเลยที่ 2 มิได้รู้เท่าถึงข้อความจริงอันเป็นทางให้เจ้าหนี้ต้องเสียเปรียบ หรือไม่ ทราบหรือนางสาวธนพรพิตสัญญาเข้าใจข้อต่อโจทก์ หรือกระทำไปโดยสุจริต เพียงแต่จำเลยที่ 1 ลูกหนี้เป็นผู้รู้ฝ่ายเดียวศาลก็เพิกถอนการโอนได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 237 ฎีกาของจำเลยทั้งสองนอกจากนี้ล้วนเป็นเรื่องพลความและไม่เป็นสาระอันควรแก่การวินิจฉัย เพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษาให้เพิกถอนนิติกรรม การโอนที่ดินพิพาททั้ง 4 แปลง ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของ จำเลยทั้งสองฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

อำนาจ โชติชะวารานนท์ · พงษ์เดช วานิชกิตติกุล · สุรพงษ์ ชิดเชื้อ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1383/2568>